

**TA'LIM MUASSASALARIDA OLIB BORILADIGAN IJTIMOIIY-
PEDAGOGIK FAOLIYAT**

Safarova Dildora Inatullayevna- *University of Management and Future
Technologies universiteti, 312- guruh talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim muassasalarida olib boriladigan ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mohiyati, asosiy yo'nalishlari va uning ahamiyati keng yoritilgan. Ijtimoiy-pedagogik faoliyat o'quvchilarning ijtimoiy muhitga moslashishi, huquqiy savodxonligini oshirish, psixologik qo'llab-quvvatlash va shaxsiy rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Maqolada ushbu faoliyatning yo'nalishlari – ijtimoiy moslashuv, huquqiy tarbiya, psixologik yordam, ijtimoiy loyihalar va ma'naviy-axloqiy tarbiya masalalari batafsil tahlil qilingan. Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning ta'lim jarayonidagi o'rni va uning yosh avlod tarbiyasiga ta'siri ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan o'rganilgan.*

Kalit so'zlar: *Ijtimoiy-pedagogik faoliyat, ta'lim muassasalari, ijtimoiy moslashuv, huquqiy tarbiya, psixologik yordam, shaxsiy rivojlanish, ijtimoiy loyihalar, ma'naviy-axloqiy tarbiya, huquqiy savodxonlik, ta'lim jarayoni.*

Kirish

Zamonaviy jamiyatda ta'lim muassasalari nafaqat bilim berish markazi, balki yosh avlodning har tomonlama kamol topishiga xizmat qiluvchi muhim institut hisoblanadi. O'quvchilarning intellektual rivojlanishi bilan bir qatorda, ularning jamiyatga moslashuvi, shaxsiy xususiyatlarini shakllantirish, ijtimoiy faollikni rivojlantirish va huquqiy madaniyatini oshirish ham ta'lim muassasalarining asosiy vazifalaridan biri sanaladi.

Ushbu jarayonning samarali amalga oshirilishi uchun ijtimoiy-pedagogik faoliyat muhim ahamiyat kasb etadi. Bu faoliyat orqali o'quvchilar nafaqat bilim oladi, balki ijtimoiy hayotga tayyorlanadi, kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantiradi va turli ijtimoiy muammolarni hal qilish bo'yicha tajribaga ega bo'ladi. Ayniqsa,

ijtimoiy-pedagogik faoliyat bolalarning huquqiy himoyasi, psixologik qo'llab-quvvatlash, axloqiy tarbiya va shaxsiy rivojlanish yo'nalishlarida muhim o'rin tutadi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat pedagoglar, psixologlar, ota-onalar va mahalliy jamoalar hamkorligida olib boriladigan ko'p qirrali jarayondir. Bu maqolada ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mohiyati, asosiy yo'nalishlari va ta'lim muassasalarida uning amalga oshirilishi haqida batafsil so'z yuritamiz.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mohiyati

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat pedagogika va sotsiologiya fanlarining o'zaro tutashgan sohasi bo'lib, uning asosiy maqsadi o'quvchilarning to'laqonli shaxs sifatida shakllanishiga ko'maklashish, ularni ijtimoiy muhitga moslashishga tayyorlash hamda jamiyat bilan o'zaro munosabatlarini yo'lga qo'yishdan iborat.

Bu faoliyat ta'lim muassasalarida nafaqat o'quvchilar, balki ota-onalar va pedagoglar bilan ham olib boriladi. Chunki bolalarning ijtimoiy rivojlanishi faqat maktab yoki universitet bilan cheklanmaydi, balki ularning oilaviy muhiti, jamiyatdagi o'rni va tarbiyaviy jarayonlar bilan bevosita bog'liqdir.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mohiyatini quyidagi asosiy jihatlar orqali tushuntirish mumkin:

- Ijtimoiy moslashuv jarayonini qo'llab-quvvatlash
- O'quvchilarning yangi muhitga tez moslashishini ta'minlash.
- Ijtimoiy hayotda zarur bo'lgan muhim ko'nikmalarni shakllantirish.
- Ijtimoiy munosabatlarda muammolarni hal qilishga o'rgatish.
- Huquqiy madaniyat va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish
- O'quvchilarga ularning huquq va majburiyatlarini tushuntirish.
- Jamiyatdagi qonun-qoidalar haqida xabardor qilish.
- Shaxsiy mas'uliyat va fuqarolik burchini anglashga yordam berish.
- Psixologik yordam va tarbiya jarayonini qo'llab-quvvatlash
- Stress va depressiyani kamaytirish bo'yicha maslahatlar berish.
- O'quvchilarning psixologik muammolarini hal etishda yordam berish.
- Shaxsiy rivojlanish va ijtimoiy muhitga moslashish bo'yicha treninglar o'tkazish.

Shunday qilib, ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy mohiyati ta'lim oluvchilarning nafaqat bilim olish, balki jamiyatda muvaffaqiyatli shaxs bo'lib shakllanishiga ko'mak berishdan iboratdir.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy yo'nalishlari

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat ko'plab yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Uning asosiy maqsadi yoshlarni jamiyatga tayyorlash bo'lsa-da, bu jarayon turli sohalarda amalga oshiriladi. Quyida ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy yo'nalishlari haqida batafsil ma'lumot beriladi.

Yangi muhitga moslashish bolalar va o'smirlar uchun ba'zan qiyin kechishi mumkin. Ayniqsa, nogironligi bor bolalar, ijtimoiy muhofazaga muhtoj oilalar farzandlari yoki muhojir bolalar uchun ijtimoiy integratsiya jarayoni yanada murakkab bo'ladi. Shuning uchun ta'lim muassasalarida quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi:

- Yangi kelgan o'quvchilar bilan adaptatsiya treninglari o'tkazish.
- Psixologik qo'llab-quvvatlash markazlarini tashkil etish.
- Nogiron bolalar uchun maxsus integratsiya dasturlarini joriy qilish.

Bolalar va yoshlarning huquqiy madaniyatini shakllantirish ularning kelajakdagi hayotida muhim rol o'ynaydi. Huquqiy savodxonlik darajasi yuqori bo'lgan yoshlar o'z huquqlarini himoya qilishni biladi va qonunlarni hurmat qilishga o'rganadi. Shu maqsadda ta'lim muassasalarida:

- Huquqiy seminar va treninglar o'tkaziladi.
- O'quvchilar ichki ishlar organlari vakillari bilan uchrashuvlar o'tkazadi.
- Huquqiy maslahat markazlari tashkil etiladi.

Xulosa

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat ta'lim muassasalarida o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga ko'maklashuvchi muhim jarayondir. Ushbu faoliyat nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning ijtimoiy hayotga tayyorlanishiga, huquqiy madaniyatining oshishiga va psixologik barqarorligining mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Ta'lim muassasalarida ijtimoiy-pedagogik faoliyatning samarali tashkil etilishi bolalarning ijtimoiy muhitga tez moslashishiga, shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga hamda axloqiy qadriyatlarni o'zlashtirishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayon ota-onalar, pedagoglar, psixologlar va jamiyat vakillarining hamkorligida amalga oshirilishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy-pedagogik faoliyat ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, yosh avlodni hayotga tayyorlash va ularni yetuk shaxs sifatida shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu faoliyatni tizimli va kompleks yondashuv asosida amalga oshirish orqali jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va ta'lim sifatini oshirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.

8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.